

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 72 0 П 054317 20 Рев
Бања Лука, 4.8.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија, Горјане Попадић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Р.С., коју заступа М.Р., адвокат из Б.Л., против туженог Б.С., кога заступа М.М., адвокат из Г., ради утврђивања брачне имовине, вриједност спора 40.000,00 КМ и по противтужби туженог - противтужитеља Б.С., против тужитељице - противтужене Р.С., ради исплате по основу увећања имовине након прекида брачне заједнице, вриједност спора 102.740,00 КМ, одлучујући о ревизији туженог - противтужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 П 054317 19 Гж од 10.2.2020. године, на сједници одржаној 4.8.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Градишци број 72 0 П 054317 15 П од 7.3.2019. године, утврђено је да је тужитељица по основу стицања у браку са туженим стекла право сувласништва на некретнинама уписаним у п.л. број 438 к.о. Ц., ближе означеним у првом ставу изреке пресуде и обавезан је тужени да призна и трпи да се тужитељица на основу пресуде укњижи као сувласник са 1/4 дијела тих некретнина, а одбијен је захтјев преко тог удјела тужитељице. Даље је утврђено, да је тужитељица по истом основу стекла право сувласништва на некретнинама уписаним у п.л. број 2485 к.о. Г.г., са 1/3 дијела и тужени је обавезан да призна и трпи да се тужитељица укњижи као сувласник са тим дијелом у јавним евиденцијама на предметним некретнинама, а одбијен је захтјев преко тог сувласничког дијела; те је одбијен захтјев да се утврди да је тужитељице сувласник са 1/2 дијела на покретним стварима стеченим у браку са туженим и то: трактору ИМТ са прикључцима..., камп приколици и комбију марке „Ford“, музичкој опреми набројаном у изреци пресуде и да се утврди да тужитељици припада 38.500,00 EUR на име 1/2 дијела новца у готовини који је стечен током трајања брачне заједнице, за предају у посјед и исплату наведеног новчаног износа и за накнаду трошкова поступка.

Истом пресудом, усвојен је противтужбени захтјев туженог - противтужитеља Б.С. (даље: тужени) да се обавезе тужитељица – противтужена Р.С. (даље: тужитељица), да му на име улагања у градњу куће у Г. након прекида брачне заједнице (која износи 102.740,00 КМ), сагласно њеном сувласничком дијелу од 1/3, исплати износ од 34.246,66

КМ, са законском затезном каматом од 13.2.2017. године до исплате и тужитељица је обавезана да туженом накнади трошкове поступка у износу од 5.967,00 КМ, са каматом од 13.2.2017. године до исплате.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 П 054317 19 Гж од 10.2.2020. године, жалба тужитељице је дјелимично усвојена и првостепена пресуда:

- укинута у (усвајајућем и одбијајућем) дијелу одлуке по захтјеву тужитељице да се утврди право сувласништва по основу стицања у браку са туженим, на некретнинама уписаним у п.л. број 438 к.о. Ц. и у усвајајућем дијелу одлуке о противтужбеном захтјеву туженог, као и у дијелу одлуке о трошковима поступка и предмет је у наведеном дијелу враћен првостепеном суду на поновно суђење;
- преиначена у одбијајућем дијелу одлуке о захтјеву тужитељице за стицање права сувласништва на некретнинама уписаним у п.л. број 2485 к.о. Г. тако, што је утврђено да је тужитељица стекла право сувласништва на тим некретнинама са дијелом $\frac{1}{2}$ и тужени је обавезан да то призна и трпи њену укњижбу, као сувласника са $\frac{1}{2}$ дијела у јавним евиденцијама;
- преиначена у одбијајућем дијелу одлуке у односу на покретне ствари на начин, што је утврђено да је тужитељица сувласник са $\frac{1}{2}$ дијела на покретним стварима и то: на трактору ИМТ, прикључцима: сијачици и брначама, камп приколици и комбију марке Ford, све са дијелом $\frac{1}{2}$, и обавезан је тужени да тужитељици исте преда у супосјед.

У осталом дијелу жалба тужитељице је одбијена и првостепена пресуда у преосталом одбијајућем дијелу захтјева за утврђење да је у брачној заједници са туженим стекла право сувласништва на музичкој опреми, студију за музичку продукцију, опреми за озвучење малих и великих простора и четири гитаре марке G. и у дијелу којим је одбијен захтјев за исплату новчаног износа од 38.500,00 EUR са каматом, је потврђена.

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду у преиначавајућем дијелу, преко досуђеног $\frac{1}{3}$ сувласничког дијела некретнина у Г. и у преиначавајућем дијелу одлуке у односу на покретне ствари (став 1. трећа алинеја изреке), због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначи тако, да се жалба тужитељице одбије и првостепена пресуда потврди.

Тужитељица у одговору на ревизију предлаже да се иста одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Тужитељица захтјевом у тужби тражи, утврђење заједнички стечене имовине у браку, ближе означене у изреци првостепене пресуде и њеног удјела у стицању, од $\frac{1}{2}$ дијела, уз накнаду трошкова поступка.

Расправљајући о тужбеном захтјеву тужитељице, првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да су тужитељица и тужени брак закључили 7.8.1975. године, да су у браку стекли двоје дјеце, да је брачна заједница фактички прекинута 2011. године, а брак је разведен пресудом Основног суда у Градишци број 72 0 П 044536 14 П од 25.6.2015. године; да су обоје живјели и радили у А. до 1979. године, када су се вратили у Ц., Г. гдје су боравили до 1989. године, када се тужитељица вратила у А., а тужени се вратио годину дана прије ње; да су се тужитељица и тужени дужи период бавили музичком дјелатношћу и од тога остваривали значајнију зараду, да су обоје били запослени у А., да је тужени остваривао зараду у износу од 1.750,00 EUR, а тужитељица

око 600,00 до 700,00 EUR – што је било пола плате за рад у фирми, а друга половина плате је урачуната као – кирија за кориштење стана у згради гдје је радила као домар; да су некретнине које су предмет спора идентификоване од стране вјештака геодетске струке М.Р.; да је вјештак грађевинске струке М.М. процијенила вриједност некретнина у Ц.: стамбено-породичног објекта помоћног стамбеног објекта гараже и дворишта у укупном износу од 141.561,00 КМ, као и вриједност некретнине у Г. - у износ од 439.255,00 КМ и да је обрачунала вриједност радова на том објекту које је тужени уложио након престанка брачне заједнице, у износу од 104.712,00 КМ; да је рјешењем Одјељења ...Општине Г. од 28.4.2011. године, туженом дато накнадно одобрење о легализацији, ради трајног задржавања стамбено – пословног објекта у Г., за који су наплаћени трошкови уређења грађевинског земљишта, у износу од 11.691,26 КМ и једнократна рента, у износу од 8.028,16 КМ; да су тужитељица и тужени током трајања брачне заједнице стекли новчана средства, покретне ствари: пољопривредне машине и музичку опрему, ближе означене у изреци нижестепених пресуда; да је током трајања њихове брачне заједнице извршена експропријација земљишта оца туженог за изградњу аутопута Б.Л. – Г., по ком основу му је исплаћена накнада у износу од око 24.000,00 КМ и да је на име продатог плаца добио износ од 10.000,00 КМ; и да је тужитељица предметну тужбу поднијела 9.12.2015. године, а тужени је противтужбу поднио 12.2.2017. године.

Полазећи од утврђења да је породична кућа у Ц. изграђена на земљишту оца туженог и да је тужени обављао највећи дио посла око организације и изградње, те да се та кућа градила за цијелу породицу (парничне странке, родитеље и сестре туженог), првостепени суд је закључио да је удио тужитељице у стицању тих некретнина $\frac{1}{4}$ дијела, а да је допринос туженог $\frac{3}{4}$ дијела. У односу на некретнине у Г. је закључио, да крај чињенице да је тужени остваривао већу зараду од тужитељице и да је у изградњу уложио и своја лична средства добијена од експропријације и продаје земљишта оца туженог, да је допринос тужитељице у стицању тих некретнина $\frac{1}{3}$ дијела, а туженог $\frac{2}{3}$ дијела, док је одбио захтјев тужитељице за утврђење њеног удјела од $\frac{1}{2}$ дијела у стицању покретних ствари (пољопривредних машина, камп приколице, моторног возила...), из разлога што исте нису индивидуализиране, а налазећи да тужитељица (с обзиром на вријеме када су се странке бавиле музичком дјелатношћу), није доказала да у вријеме пресуђења уопште постоји музичка опрема, која је овдје предмет спора, примјеном процесног правила о терету доказивања (члан 123. и 126. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), тужбени захтјев је у том дијелу одбио.

У погледу противтужбеног захтјева туженог је судио тако, што је полазећи од утврђења да је тужени након прекида брачне заједнице уложио своја средства у износу од 102.740,00 КМ, у градњу куће у Г., за који износ је увећана вриједност те имовине, па је сразмјерно утврђеном сувласничком дијелу тужитељице на тим некретнинама од $\frac{1}{3}$ дијела, усвојио противтужбени захтјев туженог, да му тужитељица исплати износ од 34.246,66 КМ.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења, али не и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу тужитељице дјелимично усвојио и првостепену пресуду у усвајајућем и одбијајућем дијелу одлуке о захтјеву тужитељице, у односу на некретнине у к.о. Ц., одлуку по противтужбеном захтјеву туженог и о трошковима поступка, укинуо и предмет је у том дијелу вратио првостепеном суду на поновно суђење; преиначио је одлуку у одбијајућем дијелу тужбеног захтјева за утврђење удјела у стицању некретнина у к.о. Г. тако, што је утврдио удио тужитељице од $\frac{1}{2}$ дијела

(умјесто 1/3 дијела), као и у одбијајућем дијелу захтјева у односу на покретне ствари: пољопривредне машине, прикључке..., ближе означене у ставу 1. трећа алинеја изреке побијане пресуде на начин, да је утврдио сувласнички дио тужитељице од 1/2 на тим стварима и обавезао је туженог да јој исте преда у супосјед; а у осталом дијелу је жалбу одбио и првостепену пресуду у преосталом одбијајућем дијелу захтјева за утврђење сувласничког дијела тужитељице на музичкој опреми набројаној у ставу 2. изреке исте пресуде и за исплату износа од 38.500,00 EUR, је потврдио.

Одлука другостепеног суда у оспореном дијелу захтјева за утврђење права сувласништва тужитељице на некретнинама уписаним у п.л. број 2485 к.о. Г. – преко, од стране првостепеног суда утврђеног 1/3 дијела и у преиначавајућем дијелу одлуке у односу на покретне ствари, је правилна и законита и ревизионим наводима није доведена у сумњу.

Одредбом члана 270. став 1. Породичног закона („Службени гласник Републике Српске“, број 54/02 до 63/14, даље: ПЗ), прописано је да имовина коју брачни супружник има у часу закључења брака остаје његова посебна имовина, док је ставом 5. истог члана прописано да имовина коју су брачни супружници стекли радом током брачне заједнице, као и приходи из те имовине, чине заједничку имовину. Члан 272. став 1. ПЗ прописује да сваком од брачних супружника припада по једна половина заједничке имовине.

Сходно одредби члана 273. став 1. ПЗ сваки брачни друг може захтијевати да му суд одреди већи дио од припадајуће му половине заједничке имовине, ако докаже да је његов допринос у стицању заједничке имовине очигледно већи од доприноса другог брачног супружника, док према одредби става 2. овог члана, у случајевима из претходног става суд одређује величину удјела брачног супружника према његовом доприносу у стицању заједничке имовине, при чему води рачуна не само о личном дохотку и заради сваког брачног супружника, већ и о помоћи једног брачног супружника другом, о раду у домаћинству и породици, о бризи око васпитања и подизању дјеце, као и о сваком другом виду рада и сарадње у управљању, одржавању и повећању заједничке имовине.

Правилно је другостепени суд судио када су нашао, да је једнак допринос тужитељице и туженог у стицању некретнина у к.о. Градишка.

Наиме, према утврђењу нижестепених судова, које према одредби члана 240. став 2. ЗПП, не може бити предмет испитивања у ревизионом поступку, предметне некретнине у Г. и покретне ствари у односу на које је другостепени суд првостепену пресуду преиначио и усвојио тужбени захтјев тужитељице, стечене су током трајања брачне заједнице између тужитељице и туженог, њиховим заједничким радом и средствима. Стога, код предњег утврђења, нема мјеста даљим ревизионим наводима туженог да је његова зарада била „дупло већа“, од зараде тужитељице, иако се зарада тужитељице, осим исплаћиваног јој новчаног износа, састојала и од износа који јој је обустављан на име кирије за стан који су користиле парничне странке. Ни ревизиони наводи да је допринос туженог „изразито“ већи и по основу њихове музичке активности, који се заснивају само на тврдњи туженог без правно релевантних доказа у том правцу, не могу се прихватити основаним. Међутим, и када би се прихватили ти наводи туженог, код неспорних чињеница, да су тужитељица и тужени у брачној заједници живјели 36. година, да су у току трајања исте градили предметни објекат у Г. и куповали спорне покретне ствари - заједничким средствима, напорима и улагањима, то не би мијењало на ствари. Ово из разлога што су обоје њих били запослени и бавили се музичким

активностима и што је и поред тога, у оквиру својих могућности и сходно положају мајке са двоје дјеце, тужитељица подмиривала потребе њихове породице, да је обављала кућне послове, бринула се за дјецу, кухала, прала, што се све урачунава у њен допринос у стицању брачне имовине. Зато, супротно наводима ревизије, обављање послова од стране туженог везаних за изградњу предметног стамбено-пословног објекта (куповина плаца, прибављање документације за градњу, набавка материјала, проналажење мајстора и легализације изграђеног објекта) који – за разлику од послова рада у домаћинству и бриге око дјеце, нису континуирани - што тужени приписује себи као већи допринос у стицању те имовине, не може се квалификовати „очигледно већим“ доприносом туженог у стицању спорне имовине, који правни стандард предвиђа одредба члана 237. став 1. ПЗ. Код оваквог утврђења, без утицаја је на одлуку у овоме спору околност, грађевинска документација за изградњу наведеног објекта гласи само на име туженог и да је тужени на истом објекту уписан као посједник са 1/1.

Што се тиче покретних ствари: трактора, прикључака, камп приколице и комби возила, када се има у виду да су се тужитељица и тужени у периоду од 1979. до 1989. године бавили музичким активностима и да у (према њиховим наводима) остваривали значајнија новчана средства, да су боравили у породичном домаћинству оца туженог, по природи ствари су им наведене покретне ствари требале за потребе домаћинства и бављења музичком активношћу, за које је другостепени суд правилно нашао да имају карактер брачне имовине у чијем је стицању допринос парничних странака, такође једнак, па се ревизиони наводи у том правцу указују неоснованим.

Законска је претпоставка, да сваком од супружника припада по $\frac{1}{2}$ заједничке имовине, коју тужитељица, сходно одредби члана 125. став 3. ЗПП није морала ни доказивати, али се може доказивати да је допринос другог супружника био очигледно већи. Према томе, терет доказивања да је у стицању спорне имовине био очигледно већи допринос туженог, је био на туженом, који ту чињеницу није доказао, како је правилно судио другостепени суд.

На предњи закључак овога суда у погледу карактера предметне имовине, без значаја су ревизиони наводи да је тужени у спорни објекат у Г. уложио своја лична средства добијена од експроприсаног и продатог земљишта оца туженог, у погледу којих навода је другостепени суд дао ваљане разлоге, које као правилне прихвата и овај суд. Осим тога тужени се током поступка, у вези средстава која су парничним странкама, по основу њиховог – заједничког животног осигурања исплаћена у А. у износу од преко 30.000,00 EUR изјаснио „да су иста потрошена за потребе њихове породице“, а није се изјашњавао у погледу заједничке уштеђевине, за која средства тужитељица тврди да их предала туженом и да јој није познато у што су утрошена. С обзиром да су та средства, чији су износи већи од износа која су туженом исплаћена по основу експроприсаног и продатог земљишта његовог оца, према тврдњи туженог утрошена за заједничке потребе њихове породице, једнако тако, у коју год намјену су утрошена наведена средства која су исплаћена туженом на име земљишта његовог оца, дијеле правну судбину напријед наведених заједнички стечених новчаних средстава тужитељице и туженог.

Слиједом наведеног другостепени суд није погријешно када је утврдио да предметне ствари (непокретност и покретне ствари), чине заједничку имовину тужитељице и туженог и да је једнак њихов допринос у стицању истих, па сагласно томе одредио сувласнички дио тужитељице од $\frac{1}{2}$ дијела, са правом евидентирања таквог утврђења на стамбено-пословном објекту у Г. у одговарајућим јавним евиденцијама и уз

обавезу туженог да тужитељици предметне покретне ствари преда у супосјед (члан 270. став 5. ПЗ и члан 272. став 1. истог закона).

Из наведених разлога и остали наводи ревизије се указују неоснованим за пресуђење у овој правној ствари.

Зато је ревизија одбијена, као неоснована, темељем одредбе члана 248. ЗПП.

Предсједник вијећа
Горјана Попадић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић